

inkomen van het ogenblik van hun deelneming af. Wanneer een lid tengevolge van slechte gezondheid of ouderdom zijn arbeid niet meer volledig kan verrichten, kan hij zijn werkzaamheden beperken door een deel van zijn inkomsten te verkopen.

Tot welslagen van een groepspraktijk is een geest van vriendschap, samenwerking en wederkerig vertrouwen onontbeerlijk. Iedere deelnemer kan spreekuur houden in zijn eigen huis, maar het is voordeliger een centrum te hebben, waar spreekkamers, kamers voor laboratoriumonderzoek en administratieve staf ter beschikking zijn.

De schrijver van het artikel in het *Med. Journ. of Australia*, No 13, 1949, R. G. BURNARD, is zijn loopbaan als arts 50 jaar geleden begonnen: eerst twee jaren als inwonend assistent, toen als arts-alleen in een plattelandsgemeente, in een stadje met een concurrent, in een grotere praktijk met een deelgenoot, met een assistent en ten slotte de laatste negen jaren in groepsverband. En hij zou thans nooit meer zijn praktijk in een andere vorm willen uitoefenen.

E. SLUITER

INGEZONDEN

HET GEBRUIK VAN DRAMAMINE

Men neemt tegenwoordig aan, dat „motion sickness” veroorzaakt wordt door in te grote hoeveelheid vrijkomen van histamine of histamine-achtige stoffen, t.g.v. een overmaat prikkels uitgaande van de otoliethen; ongewone visuele prikkels hebben eveneens invloed. Deze laatste kan men soms met succes verminderen door het dragen van een donkere bril. Dat psychische invloeden hier van veel belang zijn, is voldoende bekend.

In Amerika en ook elders geeft men veelal dramamine, waarvan de formule is: beta-dimethylamino-aethyl-benzohydrylaether-8-chlorotheophyllinaat. Men doseert hiervan vaak 4 maal daags 100 mg. Toch geloof ik dat men met een veel lagere dosering goed uitkomt. Evenals mijn Engelse collega op de „Queen Elisabeth” geef ik slechts 2 maal daags 50 mg, waarbij de meeste mensen zich prettig voelen.

Dramamine heeft een antihistaminewerking. Men kan enigszins een parallel trekken in de verhouding die er bestaat tussen para-aminobenzoëzuur en de sulfonamides enerzijds en dramamine en histamine anderzijds; de ene stof verhindert de werking van de andere. Andere antihistaminepraeparaten zijn, voor zover mij bekend, niet werkzaam tegen zeeziekte. Het middel werkt prophylactisch en therapeutisch. Bij hevig braken kan het nodig zijn een dramaminesuppositorium toe te dienen, de werking blijft dan eveneens goed.

Als bijwerkingen zag ik tamelijk veelvuldig, reeds na 100 mg, sufheid en slaperigheid. Eenmaal ontstond na 250 mg, genomen in 8 uur tijd, een doffe lendenpijn, aan de kant van de resterende nier, bij een dame, bij wie één nier was weggenomen. Helaas was ik toen niet in de gelegenheid een urinesediment te maken. Bij een naderhand daarop gericht onderzoek vond ik geen pathologische verschijnselen.

Gezien deze waarnemingen lijkt mij toch wel enige voorzichtigheid geboden, temeer, daar het middel nog zo kort in gebruik is.

In de *J.A.M.A.* van 15 October 1949 vond ik nog vermeld het gebruik van dramamine bij het syndroom van MÉNIÈRE, waar het de aanvallen zou voorkomen en afbreken in een hoeveelheid van $\frac{1}{4}$ —1 tablet 2 of 3 maal daags. Vermeld werd niet, of dit op positie- of rotatieduizeligheid, of beide invloed had.

a/b m.s. „Noordam”, 13 Dec. 1949

A. S. DE GRAAF

ZOGSECRETIE ZONDER GRAVIDITEIT

Naar aanleiding van het antwoord op vraag No 72, laatste alinea, blz. 4249, No 51 d.d. 17 Dec. 1949 van dit *Tijdschrift* wil ik een mededeling van een land-

bouwer te Varsseveld (Geldersche Achterhoek) vermelden. Deze had namelijk een niet drachtige, tussen 1 en 2 jaar oude koe die nimmer gedekt was, en alleen in een weide liep; tot zijn verwondering merkte hij, dat het jonge beest zulke zware uiers kreeg, dat hij de moeite nam het dier nauwkeurig te observeren. Zodoende betrapte hij het erop, dat het zichzelf afzoog en dit geregeld bleek te doen, iets wat kalveren na hun geboorte in het algemeen niet wordt toegestaan bij hun moeder. Zonder enige tussenkomst van een zogdrijvende stof bleek het, dat de zogsecretie door geregeld zuigen kon worden opgewekt. De boer was mij als een zeer betrouwbaar man bekend.

Velp, 22 Dec. 1949

CH. M. JULIUS

KOEPOKKEN EN VACCINIA

Na 1945 komt bij de runderen in Nederland vaker koepokken voor dan vroeger. Prof. JANSSEN (*Tijdschr. v. Diergeneeskunde*, 1 Dec. 1949) en coll. C. STEINZ (*Tijdschr. v. Soc. Geneesk.*, 6 Jan. 1950) willen een epidemiologisch verband leggen tussen deze toeneming en het veelvuldiger vaccineren van recruten in de laatste jaren. Hoewel dit verband niet te ontkennen valt, kan men toch betwijfelen of dit de enige oorzaak is. Deze twijfel is gegrond op het feit dat *koepokken* en *vaccinia* niet identiek zijn (zie o.a. DOWNIE, *Jrl Path. and Bact.*, 48, bl. 361, 1939 en ook de recente handboeken over virusziekten). *Vaccinia*, de op het kalf voortgekweekte „koepok“-stof die voor de vaccinatie gebruikt wordt, is vrijwel zeker afkomstig van (al of niet over aap of konijn) aan het rund aangepast *variola*-virus. Deze *vaccinia* verschilt serologisch en ook wat de aard der laesies op de vliezen van het kippen-embryo betreft, onmiskenbaar van het echte koepokvirus zoals dit bij het rund voorkomt. De drie koepokvirusstammen afkomstig van Nederlandse koeien, die ik in het afgelopen jaar ontving of isoleerde, zijn alle beslist geen *vaccinia*.

Daar pokken onder het melkvee een grote oeconomische schade betekenen, is het vóórkomen ervan in landelijk milieu weer een argument tegen de vaccinatie. Daarom doe ik een beroep op de plattelandscollegae om mij het materiaal te zenden, wanneer bij het vee van patiënten koepokken uitbreken, opdat de aard van deze besmetting kan worden vastgesteld en op deze wijze het raadsel der koepokepidemiologie misschien iets nader tot zijn oplossing gebracht kan worden. Dit raadsel bestaat al sinds JENNERS dagen, toen de echte koepokken door velen aan besmetting met de toen heersende *variola* werden toegeschreven.

Het koepokvirus kan geïsoleerd worden uit het vocht der blazen, en soms ook uit de korsten. Verzendmateriaal hiervoor kan men aanvragen bij het Laboratorium voor de Gezondheidsleer, Mauritskade 57, Amsterdam-O.

Amsterdam, 13 Januari 1950

F. DEKKING

DE TOXICITEIT VAN PARA-AMINOSALICYLZUUR (P.A.S.) 1)

Behalve de genoemde ongewenste gevolgen der P.A.S.-toediening kan ook af en toe een o.a. in de *Lancet* gesignaleerd symptomencomplex ontstaan, gekenmerkt door koorts, huidverschijnselen en zeer hardnekkige, onproductieve hoest. De behandeling dient dan te worden gestaakt. De eveneens in de *Lancet* aangegeven mogelijkheid om te desensibiliseren door middel van gecombineerde toediening van kleine doses P.A.S. en antihistaminica hebben wij niet geprobeerd.

Tilburg, 27 December 1949

J. B. STOLTE

BERICHTEN

BUITENLAND

AFRIKA. — OERBOS GELE KOORTS. Evenals Centraal-Amerika is Centraal-Afrika gebleken het gele-koortsvirus in de jungle te herbergen. Een bosmug, *Aedes africanus*, onderhoudt de besmetting bij apen. Mensen aan de rand van

1) *N.T.v.G.*, Vraag 71, No 51, 1949.